

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ५, अंक ३१]

गुरुवार, जानेवारी ३०, २०१४/माघ १०, शके १९३५

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ४

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१४ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २.—महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.	पृष्ठे १-३
--	---------------

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

बांधकाम भवन, २५, मईबान मार्ग, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१,
दिनांक ३० जानेवारी २०१४.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. II OF 2014.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA VILLAGE PANCHAYATS
ACT.

सन २०१४ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९५९ आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, यात आणखी सुधारणा
चा ३. करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात
असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा
वापर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :-

(१)

संक्षिप्त नाव व
प्रारंभ.

१. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (सुधारणा) अध्यादेश, २०१४ असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अमलात येईल.

सन १९५९ चा
अधिनियम क्रमांक
३ यामध्ये कलम
५४-१अ समाविष्ट
करणे.

२. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, याच्या प्रकरण तीन-अ मधील, कलम ५४-अ पूर्वी, पुढील कलम १९५९
समाविष्ट करण्यात येईल :— चा ३.

गाव आणि ग्राम-
सभा यांच्याशी
संबंधित विशेष
तरतुदी.

“ ५४-१अ. कलमे ४, ५ यामध्ये किंवा या अधिनियमाच्या इतर कोणत्याही तरतुदींमध्ये काहीही अंतर्भूत
असले तरी अनुसूचित क्षेत्रातील,—

(अ) गाव हे, सर्वसाधारणपणे, विहित केलेली असेल अशा रितीने घोषित केलेल्या, परंपरा व रुढी
यांनुसार आपले व्यवहार चालविणाऱ्या, एखाद्या जनसमाजाचा अंतर्भाव असणाऱ्या एखाद्या वस्तीचे किंवा
वस्तीच्या गटाचे किंवा पाड्याचे किंवा पाड्यांच्या गटाचे मिळून बनलेले असेल ;

(ब) खंड (अ) अन्वये घोषित केलेल्या प्रत्येक गावाची एक ग्रामसभा असेल. ती ग्रामसभा, गाव
पातळीवरील पंचायतीच्या मतदार यादीत ज्यांची नावे समाविष्ट असतील अशा व्यक्तींची मिळून बनलेली
असेल, आणि पंचायत एक किंवा एकापेक्षा अधिक गावांची मिळून बनलेली असेल.”.

निवेदन.

संसदेने, अनुसूचित क्षेत्रातील पंचायतींच्या संबंधात, संविधानाच्या भाग-नऊच्या तरतुदी लागू करण्याच्या हेतूने, पंचायतींच्या तरतुदी (अनुसूचित क्षेत्रांना लागू करणे) अधिनियम, १९९६ (१९९६ चा ४०) (ज्याचा संक्षिप्त निर्देश “पेसा” म्हणून केलेला आहे), अधिनियमित केलेला आहे. संसदेच्या उक्त अधिनियमास अनुसरून २००३ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २७ याद्वारे, महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम (१९५९ चा ३) याची सुधारणा करण्यात आली असून त्यात, अनुसूचित क्षेत्रातील ग्रामसभा व पंचायती यांकरिता विशेष तरतुदींचा अंतर्भाव असलेले एक स्वतंत्र प्रकरण तीन-अ समाविष्ट करण्यात आलेले आहे.

२. पेसानुसार, गाव हे, परंपरा व रूढी यांनुसार आपले व्यवहार चालविणाऱ्या एखाद्या जनसमाजाचा अंतर्भाव असणाऱ्या एखाद्या वस्तीचे किंवा वस्तीच्या गटाचे किंवा पाड्याचे किंवा पाड्यांच्या गटाचे मिळून बनलेले असेल असे घोषित करता यावे आणि अशा प्रकारे घोषित करण्यात आल्यानंतर अशा प्रत्येक गावास एक ग्रामसभा असेल याची सुनिश्चिती करणे इष्ट वाटते. यामुळे लोकशाही विकेंद्रीकरण खोलवर रुजण्यास आणि अनुसूचित क्षेत्रातील रहिवाशांचे वस्तीस्थान बरेचदा दूरवर व विखुरलेल्या स्वरूपाचे असल्यामुळे सध्या पंचायत राज व्यवस्थेमध्ये, मर्यादित असलेला त्यांचा सहभाग, अधिकाधिक वाढविण्यास मदत होईल. यामुळे पेसाखालील ग्रामसभांना प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, अशा गावांच्या ग्रामसभा, विकासात सहभागी होऊ शकतील, याचीही सुनिश्चिती होईल. या प्रयोजनार्थ, महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम (१९५९ चा ३) याची तातडीने सुधारणा करणे इष्ट आहे असे वाटते.

३. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम (१९५९ चा ३), यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,

दिनांक ३० जानेवारी २०१४.

के. शंकरनारायणन्,

महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

एस. एस. संधू,

शासनाचे प्रधान सचिव.